

УДК 378.147:811.111'276.5

Швецова І.В., Бондаренко В.В.
Херсонська державна морська академія

УПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (BLENDED LEARNING) У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Анотація. Стаття присвячена аналізу методичного аспекту змішаного навчання, що набуває актуальності у зв'язку з швидким розвитком новітніх інформаційних технологій та потребою фахівців з високим рівнем знань англійської мови. У статті розглянуто особливості моделей змішаного навчання та визначено ефективність щодо їх використання у ході вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. Запропоновано завдання для застосування змішаного навчання на платформі Moodle для студентів морських навчальних закладів спеціальності судноводіння. У даній роботі увага приділяється визначенню позиції Moodle щодо мотивації у навчанні англійської мови за професійним спрямуванням та створенні інформаційного середовища мовної освіти, що дозволяє більш широко використовувати потенціал навчального матеріалу на всіх етапах навчально-пізнавальної діяльності студентів і може ефективно бути використаним для оцінки результатів діяльності. Дослідження дозволило виявити те, що як наслідок упровадження змішаного навчання у процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням, Moodle значною мірою сприятиме розвитку рівню мотивації студентів та вдосконалення знання англійської мови. У статті розглянуто технологічний аспект реалізації електронного навчання, який включає в себе систему управління навчанням, яка реалізовується через платформу Moodle, надаючи доступ до освітнього процесу через підключення учасників навчального процесу до навчальних матеріалів, форумів тощо. електронне навчання – це зближення людей, процесів і технологій. Результати дослідження свідчать про те, що така соціальна мережа, це доступний засіб спілкування курсантів в мережі Інтернет, значно розширюють межі виконання спільних проектів і роблять процес навчання більш соціальним. Дослідження підтвердило думку про те, що змішане навчання враховує індивідуальні особливості студентів у сприйманні та переробці навчального матеріалу, обираючи темп засвоєння навчального матеріалу. Результати свідчать про те, що змішане навчання сприяє переосмисленню традиційної моделі освіти, виникнення різноманітних навчальних курсів у навчальному процесі.

Ключові слова: змішане навчання, моделі змішаного навчання, змішаного навчання у платформі Moodle, технологічний аспект реалізації електронного навчання, англійська мова за професійним спрямуванням.

Shvetsova Iryna, Bondarenko Valeriia
Kherson State Maritime Academy

IMPLEMENTATION OF BLENDED LEARNING IN TEACHING THE ENGLISH LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES

Summary. The paper deals specifically with the analysis of the methodical aspect of blended learning, which becomes relevant due to the rapid development of the latest information technologies and lack of specialists with the high level of English language knowledge. The current study investigates the models of blended learning as well as the effectiveness of its usage in studying English for specific purposes. The tasks for the implementation of blended learning are proposed on the Moodle platform for students of marine educational establishments of navigation department. This paper focuses on determining the role of Moodle in terms of motivating studying English for specific purposes and creating an information environment of language learning that allows using learning material wider at all stages of educational process and thus can effectively be used for estimating the results. The study demonstrates that because of the introduction of blended learning in teaching English for specific purposes, Moodle will greatly contribute to the development of the level of students' motivation and improvement of English language proficiency. The paper studies technological aspect of the implementation of e-learning, which includes an educational management system implemented by the Moodle platform, and provides access to the educational process through connecting the participants of the educational process to teaching materials, forums, etc. E-learning is the alignment of people, processes and technologies. The results of the study indicate that such social network is the most comfortable means of communication of students on the Internet, as it significantly expands the boundaries of the implementation of collective projects and makes the process of learning more social. The study has confirmed the idea that blended learning takes into account personal qualities of students in the perception and adaptation of educational material, as well as the choice of the pace of learning material. The analysis of the data clearly indicate that blended learning contributes to a reinterpretation of the traditional model of education. Blended learning contributes to the formation of a variety of training courses in the learning process.

Keywords: blended learning, models of blended learning; blended learning is on the Moodle platform, technological aspect of the implementation of e-learning, English for specific purposes.

Постановка проблеми. У зв'язку з зростанням вимог до рівня володіння англійською мовою, як професійною, курсантами морський вищих навчальних закладів, виникла потреба у пошуку і застосуванні нових підходів у навчанні, які б дозволили зробити процес навчання цікавим та результативним. Серед ефек-

тивних інноваційних технологій, які можуть сприяти покращенню вивчення англійської мови є змішане навчання (blended learning).

Аналіз основних досліджень і публікацій. Історичне виникнення змішаного навчання як конвергенція між традиційним навчальним середовищем та комп'ютерно-опосередкованим

(або розподіленим) навчальним середовищем описує Чарльз Грем та наголошує на взаємодії, які відбуваються в обох цих середовищах (простір, час) і представляє робоче визначення для систем змішаного навчання. Також розглядає сучасні тенденції, що спостерігаються і в освіті, які зосереджені на забезпеченні доступу та гнучкості, підвищенні спрямування практики викладання та навчання, та зміну способу навчання [2].

У рамках змішаного навчання, студенти залучені до трьох ротацій: індивідуальне онлайн навчання (робота вдома з певними завданнями); робота з вчителем (після опрацювання відповідного матеріалу звертаються з питаннями); і у малих групах (для обміну та відпрацювання інформації) [2]. Змішане навчання, на думку Ю. Хайян, має інноваційну перспективу для організації навчального процесу і повинно буде застосоване в морській освіті [4].

Тема змішаного електронного навчання є актуальною для багатьох сучасних підприємств і організацій. Як визначають дослідники, це поєднання навчання під керівництвом інструктора, з деяким типом онлайн навчанням. Сьогоднішній контекст електронного навчання чітко визначається великими варіаціями онлайн підходів та веб-навчальних заходів [3]. Успішні підприємства та організації починають виявляти, що підхід, який інтегрує кращі риси управління знаннями та ефективністю з іншими способами електронного бізнесу, наприклад, віртуальні тренінгові семінари, співпраця порталів часто утворюють потужне і результативне поєднання, яке може підтримувати всі навчальні заходи.

З точки зору бізнесу, інтегративний підхід змішаного навчання є таким, який керується цілями ефективності та бізнес-показниками. Така модель дає потужне і економічно-ефективне безперервне рішення для навчання, яке поєднує в собі наступні елементи: навчання – це клас, робоче місце або веб-сайт, в «живому» режимі та підтримка ефективності – це конкретні завдання, контекстно-залежні, які служать помічниками по роботі [3].

Найважливіше, що цей тип змішаної моделі електронного навчання має бути розроблений з чітким розумінням цілей і як їх можна перетворити на людську діяльність і навчання, які найчастіше залежать від двох важливих компонентів: знань і навичок.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Технічне оснащення більшості вищих закладів освіти дозволяє впроваджувати різні новітні педагогічні технології. Серед широко відомих є електронне (e-learning), мобільне (m-learning), дистанційне навчання (distance learning) та змішане (blended learning) і інш., але підготовча робота для реалізації такого навчання – це трудомісткий процес, який потребує чіткого розпланування, створення системи завдань. Відповідно, навчальний план також вимагає розгляду включаючи реальні онлайн-курси, вибіркові проекти та інші.

Метою статті є проаналізувати методичний аспект змішаного навчання (blended learning) у ході вивчення курсантами англійської мови за професійним спрямуванням та запропонувати завдання, які можуть бути впроваджені на платформі Moodle.

Виклад основного матеріалу. У ході аналізу стану впровадження змішаного навчання у вищій професійній освіті виявлено те, що навчальні заклади активно намагаються реалізувати різні моделі навчання з наступних причин: для задоволення потреби сучасних студентів, що існують у цифровому світі; з метою заохочення педагогічних інновацій; для розширення можливостей дистанційного навчання; для полегшення доступу освіти для різних категорій студентів [3, с. 32].

Вчені здійснили аналіз існування різних моделей змішаного навчання: Self-blend (змішай сам) – студенти обирають онлайн-курси, які є доповненням до вивчення навчальних дисциплін в очному режимі; Flex (гнучка модель) – відбувається заочною підтримкою вчителя, але значну частину часу навчального процесу відбувається в електронному навчальному середовищі, передбачає роботу викладача у невеликих групах. Викладач як координатор, який організовує консультації для відпрацювання складного для розуміння матеріалу. Online lab (онлайн лабораторія) – модель, що передбачає освоєння навчальних програм в умовах онлайн на сайті навчального закладу.

Серед ефективних моделей змішаного навчання є Face-to-face Driver (перевернутий клас) – онлайн навчання доповнює аудиторне навчання і забезпечує доступ до електронних ресурсів з комп'ютерного класу, лабораторії та дому. Ця модель передбачає вивчення більшої частини навчальної програми в режимі занять [1]. Отже, онлайн навчання є допоміжним.

Важливо підкреслити те, що вищезазначені моделі можуть використовуватися також комбіновано залежно від цілей, рівня знань груп, умов навчання. Так, особливістю такого процесу є сучасна освітня технологія, що базується на інтеграції практичних аудиторних занять та технології електронного навчання (e-learning).

Отже, змішане навчання (blended learning), підтримка продуктивності і модель управління знаннями визнає той факт, що основні категорії навичок і знань часто передаються по-різному. В результаті, саме такий підхід зосереджений на оптимізації поєднання навчальних занять та електронного (e-learning), які можуть максимізувати загальний вплив на продуктивність людини.

Нами було обрано технологічний аспект реалізації електронного навчання, який включає в себе систему управління навчанням, яка реалізовується через платформу Moodle, надаючи доступ до освітнього процесу через підключення учасників навчального процесу до навчальних матеріалів, форумів тощо. Досліджено, що електронне навчання – це зближення людей, процесів і технологій. Така соціальна мережа, як найбільш доступний засіб спілкування курсантів в мережі Інтернет, значно розширюють межі виконання спільних проектів і роблять процес навчання більш соціальним.

Отже, педагогічний аспект змішаного навчання передбачає розробку методик та моделей навчально-методичного забезпечення в середовищі електронного навчання.

З цією метою розглянемо в контексті реалізації обраних моделей (face-to-face driver та rotation) платформу Moodle. Серед переваг даної техноло-

гії є застосування мобільних пристроїв. Ураховуючи особливості моделі face-to-face driver основні заняття проводять в аудиторії, а платформа Moodle слугує допоміжним засобом. Нижче пропонуємо завдання, які можуть бути реалізовані в практиці. Викладач має змогу створювати наступні об'єкти в онлайн-режимі: завдання або запитання; використовувати вже готові, створені раніше для іншої групи

Отже, студенти самостійно можуть отримувати нові знання за допомогою електронних ресурсів згідно послань, які пропонує викладач відповідно до теми у зручний час, а на заняттях у спілкуванні з викладачем та одногрупниками, практикуватися у використанні набутих знань. Зважаючи на рівень складності відео, вчитель може завантажити його у власний курс, розмістити на платформі Moodle та запропонувати попрацювати вдома. Так, курсанти з низьким рівнем знань мають змогу переглянути декілька разів і ґрунтовно засвоїти матеріал.

Для курсантів факультету судноводіння важливим є знання Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі. З цією метою нами було розроблено ряд завдань спрямованих на практичне відпрацювання набутих знань. Так, наприклад, пропонується певні ситуації в морі у вигляді картинок і курсанти повинні обрати дію згідно Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі (рис. 1).

Для курсантів других та третіх курсів були представлені ситуації у вигляді тексту з запропонованими відповідями, серед яких необхідно визначити правильні. Такі завдання (рис. 2) можуть бути запропоновані і як домашнє завдання і як завершальний етап заняття.

Важливим є ефективне використання часу для перевірки засвоєних знань. Так, на етапі перевірки матеріалу, що опрацьовувався вдома, викладач пропонує виконати тестове завдання з використан-

ням мобільних телефонів у персональному курсі викладача на платформі Moodle, що дає можливість швидко зробити аналітику досягнень кожного студента і всієї групи за дуже короткий час.

Враховуючи те, що командна гра сприяє підвищенню мотивації студентів до навчання, а також у формі змагання відбувається демонстрація набутих знань, були створені завдання, які виконувалися колективно (в командах).

Розширені засоби діагностики дають можливість швидко оцінити правильність обраної відповіді та проаналізувати помилки виконавцю і викладачеві.

Отже, змішане навчання сприяє переосмисленню традиційної моделі освіти, та зорієнтоване на створення різноманітних навчальних курсів у навчальному процесі, що сприятимуть підвищенню рівня знань англійської мови за професійним спрямуванням.

Висновки і пропозиції У зв'язку з швидким розвитком новітніх інформаційних технологій та потребою фахівців з високим рівнем знань англійської мови, нами було проаналізовано методичний аспект змішаного навчання та розроблено, а також впроваджено завдання, які є ефективними у ході вивчення англійської мови за професійним спрямуванням.

На підставі аналізу методичного аспекту змішаного навчання, а також впровадження у ході вивчення англійської мови за професійним спрямуванням встановлено, що така організація навчання має ряд переваг зокрема: за допомогою електронних ресурсів у зручний для них час студенти самостійно можуть отримувати нові знання, а на заняттях у спілкуванні з викладачем та одногрупниками практикуватися в нових уміннях, дискутувати, проводити семінари, організованих у вигляді електронних форумів; різноманітність у виборі форм організації навчання. Обґрунтовано думку про те, що змішане навчан-

Рис. 1. Приклад завдання: Обери відповідне правило згідно Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі

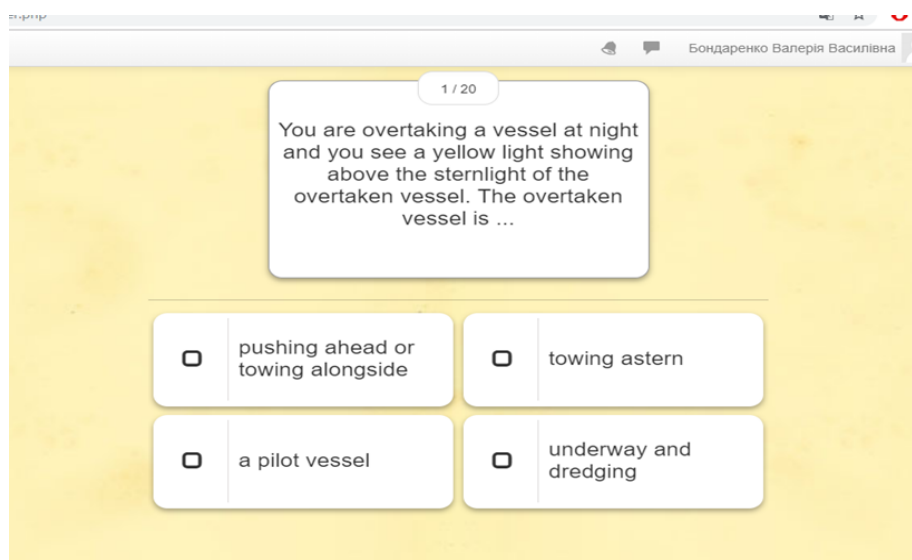

Рис. 2. Приклад завдання. Обери відповідь згідно запропонованої ситуації

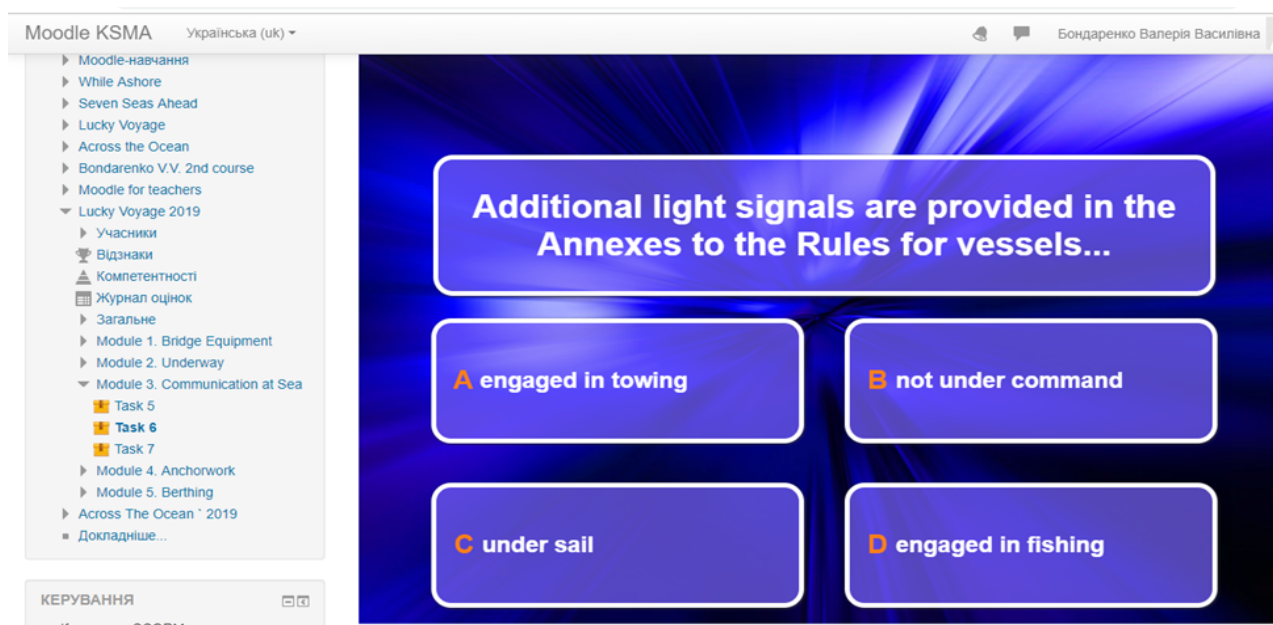

Рис. 3. Приклад завдання. Обери правильну відповідь згідно Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі

ня враховує індивідуальні особливості студентів у сприйманні та переробці навчального матеріалу, обираючи темп засвоєння навчального матеріалу тощо. Отже, використання сучасних технічних засобів робить навчання більш ефективним та дозволяє більш широко використовувати потенціал навчального матеріалу на всіх етапах навчально-пізнавальної діяльності студентів і оцінки їх результатів.

Список літератури:

1. Лісецький К.А. Модель змішаного навчання в системі вищої школи. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lisetskyi_model.pdf (дата звернення: 10.02.2019).
2. Bonk C.J., Graham C.R. Handbook of blended learning: Global Perspectives, local designs. URL: http://curtbonk.com/toc_section_intros2.pdf (дата звернення: 12.03.2019).
3. Larry Bielawski, David Metcalf Blended eLearning: Integrating Knowledge, Performance, Support, and Online Learning. 2003. URL: <https://www.amazon.com/Blended-eLearning-Integrating-Knowledge-Performance/dp/087425860X> (дата звернення: 18.03.2019).

Дискусійним залишається питання стосовно розробки системи завдань на платформі Moodle, які можуть бути впровадженими на всіх курсах навчання англійської мови у морських вищих навчальних закладах та сприятимуть ефективності вивчення англійської мови та обґрунтування методики їх застосування на певних етапах навчального процесу. Вищезазначене і є нашим подальшим дослідженням.

4. Yu Haiyan. Blended Learning Will Be Applicable in Maritime. Education and Training. *Journal of Shipping and Ocean Engineering*. *Journal of Shipping and Ocean Engineering*, 2016. Vol. 6. P. 31–34.

References:

1. Lisetskyi K.A. Model Zmishanoho Navchannia V Systemi Vyshchoi Shkoly [Blended learning in the system of higher education]. Available at: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lisetskyi_model.pdf (accessed 10.02.2019).
2. Bonk C.J., Graham C.R. Handbook of blended learning: Global Perspectives, local designs. Available at: http://curtbonk.com/toc_section_intros2.pdf (accessed 12.03.2019).
3. Larry Bielawski, David Metcalf (2003). Blended eLearning: Integrating Knowledge, Performance, Support, and Online Learning. Available at: <https://www.amazon.com/Blended-eLearning-Integrating-Knowledge-Performance/dp/087425860X> (accessed 18.03.2019).
4. Yu Haiyan (2016). Blended Learning Will Be Applicable in Maritime. Education and Training. *Journal of Shipping and Ocean Engineering*, vol. 6, pp. 31–34.